

Bir Hemşire Kalbi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Kıymetli kardeşlerim,

Müslümanlar'ın hoca olarak bildiği insanlar, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin dinini anlatma ve önderlik yapmada, sıralamanın en sonundadırlar. Anadolu'nun bir köyünde bir hoca, dinin bütünü sayılır; cenazeden nikâha kadar hayatın her alanında aranır ve İslam o demektir. Ama o veya başka yerdeki bir hoca, esasen Ebu Hanife ile kıyas edildiği yani Allah'ın dinini yaşatmanın ustaları ile karşılaştırıldığında hiç mesabesinde. Hatta hiç kelimesi bile yerini zor bulur.

Fakat insanlar duayı hocaya ederler, yemeği hocaya ikram etmek isterler, ilgi gösterirler. Allah da adil-i mutlak olduğundan dolayı, Ebu Hanife'ye ulaşacak sevaplardan hocaya da pay verir.

Hoca dindir desek de demesek de o köyde namaz, hocayla kılınır ve İslam'ın hayatiyeti fiilen o hocaya bağlı görünür; pratikte durum böyledir ancak aslen Ebu Hanife, onun hocaları olan tâbiîn nesli ile onların hocaları olan sahabiler kaynaktır.

*

Bu başlangıcı, Müslüman bir hemşirenin hasta açısından görüldüğü konuma benzetebilmek için tercih ettik. Tıp laboratuvarı ve ameliyathaneyi düşündüğümüzde bir cerrah, müçtehit rolündedir. Hemşire her ne kadar hastanede görevliyse de görünürde hasta hakkında karar vermez; Anadolu'nun bir köyündeki imamın Müslümanlığı temsilindeki pozisyonda olduğu gibi. Üstünde müftüsü, dinî müessesesi ve emir makamları bulunmasına karşın o imam, bulunduğu köyde dinin bütünü temsil eder.

Bir hasta ile bir hemşire iğne vurulmak üzere baş başa kaldıklarında durumları bu sahneye benzer. Bir hemşirenin rütbesi yüksek olmayıp unvanı da doktorluk gibi değildir; ama dualar almaya muktedirdir. Müslüman bir hemşirenin aldığı duaların asla boşa gitmediğine iman ederiz. Zira Allah Teâlâ hiçbir şeyi yok kabul etmez.

Mesela İslam'ın bugünlere pratik biçimde gelişinde ashab-ı kiramın ağırlığı ve sonraki nesillerde Ebu Hanife'nin konumu tonla ifade edilecek olsa, bizim şimdi bu konudaki ifadelerimiz miligram bile etmez. Ama biz burada öyle bir iş görüyoruz ki o tonlarca birikim buraya başka türlü ulaşmıyor. Dolayısıyla biz özünde olmadığımız bir işin pratiğinde varız ve bu pratik, din hâline geliyor; hata dine mal edildiği gibi becerilebilen de dinin lehine yazılıyor. Birisi "namazı anladım ve namaz kılmaya başladım" dediğinde sanki sebep olan bizmişiz gibi görünüyor, aslında bizim hocalarımız, onların hocaları ve onların hocalarından ilerleyen silsilede bu sebep olma sevabı Ebu Hanife'ye ve öncesindeki ashab-ı kirama yazılıyor. Proje onların, uygulayıcı biziz.

Hemşirenin durumu da böyledir. Biz bir insanın namaz kılmasına vesile olduğumuzda nasıl ki kıyamet günü Allah'tan bunun ecrini alabilmeyi bekliyorsak ama aslında ecrin kaynağı hocalarımız, onların hocaları ve nihayet Ebu Hanife'ye dayanıyorsa; bir hemşire de hastaları ameliyat etmediği, reçete yazmasının kanunen mümkün olmadığı hâlde yaptığı iş, onun hastaya uzanan eli, tarif etmeleri, tavsiyeleri... tıpkı bir hocanın namaz öğrettikten sonra öğrettiği kişinin sonraki hayatında kıldığı namazların hepsinden ecir toplamaya devam etmesi gibi hemşire de hastanın, hastalığından sonra yaşadığı sürece, "bir insanı yaşatan bütün insanlığı yaşatmış gibidir" ayetine muhatap olur.

Elbette hemşire, doktor, laboratuvar görevlisi bilmelidir ki onlar şifanın aracısı durumundadır; şifayı veren Allah'tır. Tıpkı bir hocanın namaz kılmayı öğrettiğinde namazın Allah için kılınması, hocanın yalnızca hoparlör vazifesi görmesi gibi.

Müslüman gözüyle bakıldığı zaman hemşireleri böyle görürüz. Bir hoca olarak ve Allah'a davetle meşgul bulunmamız hasebiyle hemşirelerin sağlık hizmetini nasıl yerine getirecekleri konusunda öğüt vermeyi uygun bulmayız. Sağlık kuralları, tıbbın gerekleri ve kanun nizamları etrafında hemşirenin çalışacağı şartlar bellidir. Hocalar hemşirelere nasıl çalışacaklarını öğretirlerse bu akıllıca bir iş olmaz, hemşirelerin hocalara namazın nasıl kılınacağını öğretmelerinin gülünç olacağı gibi.

Fakat Allah'a davetle meşgul biri olarak hemşirelere iman ehli olduklarını hatırlatabiliriz. Hemşire bir mümin olmanın yalnızca sabah namazına kalkıldığında geçerli değil, hastanın önünde de imanının gereğince hareket etmeyi mecbur kıldığını hemşirelere anlatabiliriz; bu durum hemşireler için olduğu kadar elbette imam, mühendisler, nalburlar ve diğer meslek erbabı için dahi geçerlidir.

Her ayın on beşinde maaş, her dakika da Allah'tan sevap almak ve emekli ikramiyesi biriktirir gibi kabirde karşısına çıkacak sevap da biriktirmek, henüz akşam olup evine gitmeden önce meleklere sevap defterine tıpkı namaz kılıyor, oruç tutuyor ve Kur'an okuyor gibi sevaplar yazmasının önünde bir engel yoktur. Mesaisini çoğaltınca çalıştığı hastaneden daha fazla maaş bekleyen birinin yüksek ücret alıp emekli maaşının da yüksek olmasını bekleyeceği gibi, günlük olarak çalıştığı işten de aynı anda sevap devşirebilmesi mümkündür.

Bir hemşire, namaz kıldığı esnada namaz sevabı aldığı gibi nöbet beklediği esnada otururken dahi sevap toplamaya devam edebilir, yeter ki 'hemşirelik yeter, namaza gerek yok' diyen çarpık bir Müslümanlık anlayışında olmasın. Biz bu mesleği, hanımlarını Uhud'daki savaş meydanında hemşire olarak hazırlayan ashab-ı kiramdan biliyoruz. İnsanlık hemşirelikle o savaş meydanında tanışmıştır, ilk hemşireler de ashabın kadınlarıdır. Bu onların mesleği değildi, onlar yalnızca hayatı yaşıyorlardı ve hayat onlara bu görevi yüklediğinde de mübarek şekilde görevlerini icra ettiler.

Her yaştan ve kesimden insana hizmet eden, normalde mide bulandırabilecek işleri mesleğini sevme hevesiyle yapan ve işine özen gösteren hemşire için alacağı maaş otuz gün sonra gelecek ücrettir ama Allah, yaptıklarının karşılığını otuz saniye geçmeden sevap defterine yazar. Zira bu mesleğin başında onun örneği olan ashab-ı kiramın hanımları vardır, Fransızlar değil.

İnsan, velev Müslüman olmasın, mükerrer ve değerlidir. İnsanın hayata tutunması ve sağlıklı olmasına katkıda bulunmak da Allah'ın razı olduğu bir iştir. Dolayısıyla bir hemşire şifaya vesile olduğu zaman hasta ona teşekkür etmeksizin çekip gitse hatta üstüne bir de terslese, hastanın kendisi ve yakınları bu sahneyi görmezden gelecek nankörlükte olsalar bile Allah görür. Öyleyse hemşire, yaptıklarını Allah'a göstermelidir. Çünkü Allah herkese yaptıklarının karşılığını verecektir.

Ancak "bir insanı yaşatan bütün insanlığı yaşatmış gibidir" hükmünün esasen büyük risk de taşıdığı paranteze alarak belirtmek lazımdır. Hastayla ilgilenmesi gereken esnada telefonuyla oynadığı, sosyal medyasına daldığı için yanlı ilaç yazan veya kritik bir adımı atlayan hemşirenin ve doktorun da vay hâline! Çünkü bir canı sakat bırakan da bütün insanlığı sakat bırakmış gibidir. Bir şeyin mübarek olması kadar riski de tabii ki olacaktır.

Hemşire, İsrâ suresinin 7. ayetinde buyrulan "iyilik ederseniz kendinize edersiniz, hata da kendinizdir" hükmünün muhatabı olduğunu bilmelidir. Bunun pratik yansımalarına çokça şahit olunabilir. Hastadan özel bir iltifat görmediği, mesela ondan o gün çiçek almadığı hâlde, iğnesini vurduktan sonra hangi koridora gideceği veya görünmesi gereken doktoru nerede bulacağını da tarif eden birinin bu iyiliği kendine yapılmış bir iyiliktir. İnsan diğer insana en fazla teşekkür edebilir, köyünden de bir kilo tereyağı getirebilir belki, yapabileceği bu kadardır; ama o hastayı yaratanın rahmeti, cennetleri, cennetlerinde ırmakları vardır.

İnsan, insandan daha çok, onu yaratanı muhatap almalıdır. Bu başarılı olduğu ve beklentiler Allah'tan olduğu zaman kazanılır, aksi takdirde insan kimseye sonuna kadar vefa göstermiyor ki hemşireye

göstersin. Hâlbuki Allah, insan ölüp mezara girdiği, hatıralar şöyle dursun, onun hemşire olduğuna dair kimsenin bilgisinin de kalmadığı zaman da insana sevap yazmaya devam eder.

Müslüman'ın kalbi Müslümanca atar. Hastaneye girerken sağ ayağıyla giren, camiye ve eve girer gibi davranan, hastanesini maaşının kaynağı gördüğü gibi sevabının da membaı bilen kimse Allah'tan kazanır. Bu hakikat hemşirenin, karşısındaki insanın da kendisi gibi bir mahlûk olduğunu ve mülkün de kararın da Allah'ın olduğunu, onun istediğini hasta edip istediğine engeller verebileceğini bilmesinin bir parçasıdır.

Hemşirenin bir tebessümüyle hasta moral bulsa bu bir başkasının verdiği kasa dolusu sadakadan fazla sevap getirebilir. Hastaya bir tatlı söz söylemek bir sayfa Kur'an okumak kadar sevaplı olabilir. Her şey niyetledir ve Allah için yapılmaya bağlıdır. Meşhur birinin çocuğu hasta olarak geldiğinde takındığı tavırla bir garibanın çocuğu geldiğindeki tavrı aynıysa bu hükümler geçerlidir. Allah her şeyi görür ve bir kişiyi diriltene bütün insanları diriltme sevabı yazan Allah ile bir insanın babası meşhur değil diye horlanmasını gören aynı Allah'tır.

Bir hemşireye "Allah'ın görüyor olması" yetmeli ve başka hiç kimsenin şahit olmasına ihtiyaç duymamalıdır. Müslüman hemşire, kalbi Allah ile atan hemşiredir ve onun tebessümü sahte değildir, nasihatleri samimidir. Bir hemşirenin hastaya teselli olacak bir cümle söylemesi, sözgelimi "korkma, Allah merhametlidir, gör bak sana ne şifalar verir" demesiyle oradaki herhangi başka birinin "merak etmeyin, iyi olursunuz" demesi hasta açısından aynı olmadığı gibi değerleri de aynı değildir. Hasta, hemşireden bir teselli ve rahatlatma cümlesi duyduğunda adeta ilaç kadar değerli bir doping almış olur. Müslüman hemşire bunu gerçekleştirdiğinde sevabını kazanır, ibadet ayarında iş yapmıştır.

Rabbimiz sadece camilerde sevap dağıtmaz. Çocuklarının rızkı için alnından ter silene de sevap dağıtır. Peygamber aleyhissalatu vesselam, "çocuğunun rızkı için çalışan, babasının geçimine yardım için çalışan ve Allah için sadaka veren sevap kazanır" buyurmaktadır. Maaş alıyor olmak sevap kazanmaya engel değildir.

Hemşirelik görevinin zafiyet noktalarına düşmediği sürece Müslüman hemşire ibadet pozisyonundadır. Hemşirelerin hangi hatalara düşebilecekleri o meslekle ilgili bir konudur ama biz sağlık mesleğinde bulunmayanlar, branşın dışındakiler olarak hangi hatalar ve dikkatsizliklere düşülebileceğini biraz görebiliyoruz. Peygamber aleyhissalam, "bir delikten iki defa ısırılmamak" kuralını hemşireler ve diğer bütün Müslüman fertler için getirmiştir. Dalgınlıktan yoğunluğa kadar birçok sebeple hata işlenebilir ama önüne gelen on hastadan yedisinde hatayla iş yapmak başkadır. Bu ne hata ne yoğunluk ne başka bir şey; cinayet olur.

Müslüman hemşirenin ağzı sır yaymaz. Hemşireler insanların en müstehcen ve duyulmaması gereken sırlarına vâkıf olur, bazen doktordan daha fazla mahremiyeti bilebilirler. Hastanede oturup hastaların sırlarını paylaştıkları, hastane gizliliğini eve götürdüklerinde sevaplarının hepsini de atmış olurlar. Hemşire emin ve güvenli insandır. Mesleğiyle ilgili bir soruşturmada şahitliğine başvurulduğu zaman ise gizlemesi suç olur elbette, bu sefer başka bir insana zulmetmiş olacağından.

Bir insan öldürülse bile teslim etmeyeceği sırlarını hemşirenin önüne tıpış tıpış getirebilir. Erkek veya kadın hastanın bu sırrını yaymak, fotoğrafını dolaşıma sokmak cinayet işlemektir. Bu cinayetin hesabını birileri belki sormayabilir ama hastayı yaratan, hesap için beklemektedir.

Müslüman bir hemşirenin bakışını şekillendiren üç temel vardır. Evvela insanı olduğu toplumda bir kişinin bile baş ağrısı çekmemesi için çalışmalıdır ve sağlıklı bir topluma hizmet ettiğini bilmelidir. İkinci olarak mümin kardeşlerinin, dünyanın öbür ucundaki kardeşlerinin dahi sancısını hissedebilmelidir. Sadece kendi ağrılarını ve yakınlarının sızlanmalarını hissedebiliyorsa bu kişinin mümin kardeşliğinde sorun vardır. Üçüncüsü, mümin olmasa bile insanlık ortak paydasında insanın değerini takdir etmektir.

Bu üç kural Müslüman hemşirenin mesleğine tutunması ve işini ibadet heyecanıyla yapması içindir. Bu kurallar sayesinde yapılan işin topluma, kardeşliğe ve insanlığa faydası olur ki üçü de Allah katında değerlidir. Köpeğe bile bir tas su verene cennetini ikram eden Allah, velev terörist olarak hastaneye getirilmiş olsun, insan olarak tedavi edilmesi gerekene hizmeti Allah görür. Ona ihmal ve hıyanet olursa da aynı Allah, gören ve bilendir. İnsana yapılan iyiliği ve kötülüğü Allah'ın ilgi alanı dışına taşımak mümkün değildir. Bir kâfirin kâfir olduğu için boğazı sıkılıp öldürülmesi gerekseydi bunu Allah zaten yapardı. Kâfir olduğu için ilacının dozunu az vermek veya tedavisine engel olmak kimsenin görevi değildir.

Toplum üzerindeki sorumlulukta hemşirenin payı mesela bir siyasetçiye göre az sayılacaksa da payının bulunduğu inkâr edilemez. Bir müezzinin ezandan sorumlu olması gibi hemşire de sağlık işinden sorumludur, bir köydeki müezzin beş kişiyi namaza çağırır ama Allah milyarlarca insanı namaza çağırılmaktadır, sonuçta müezzininki yine de görevdir.

Toplumdaki hizmet payı, kardeşlik paydası ve insanlık zemini üzerindeki bu görev duygusu Müslüman bir hemşireye yeri gelir, bir hocadan daha fazla iman tebliği ve insanlığı öğretme misyonu yükleyebilir. Bir insanın namaz kılmaya başlamasında hemşirenin etkisi hocanın etki oranından daha fazla olabilir.

Hemşire kızmamalıdır. Nöbeti vardı, arkadaşının iş yükünü üzerine aldı, doktor sinirlendi, hasta yakını bağırdı... hemşire sıradan bir vatandaş gibi olmadığından bütün bunlara ve daha fazlasına kızmamalıdır. Çünkü hemşirenin suratı asık gezmesi sevabının düşmesi manasına gelir. Mücadelesi sadece maaş için değil sevap için de olduğundan bu gerekli ve önemlidir. Hemşirenin her sinirli sözü ve bakışı, en azından sevabından yer.

“Çok sinirlendirdiler beni” türünden bir bahane, mazeret sayılamaz. Hemşire, merhameti en yüksek noktada durduğundan dolayı o meslektedir. Bir hemşire kalbi dünyanın en merhametli kalbi bilinir, öyle de olmalıdır. İnsanların sağlığı, geleceği teslim edilen biri olmak basit iş değildir ve zaten sevap kazanmak da basit olmadığı gibi cennet kimseye bedava verilmez.

Hemşireler ve doktorlar insanların en mahrem yerlerini ve bilgilerini görüp duyabildiklerinden, ‘görmeyen-duymayan’ bir yol takınmalıdırlar. Bu denge ayarı tutturulmaz ve gözün ölçüsü bir kere salınırsa bundan sonra hemşire çok görür, çok duyar. Bu da çok yaymayı beraberinde getirebilir. Sevap kazanamamak şöyle dursun, mesleğini de kaybetmesi böyle biri için kolaylaşır. Takva üzere olmak ve zarurî olanı görüp gerisini görmemek, üst merci tarafından şahitliği talep edilmedikçe bildiklerini yaymamak hem Allah'ı kazanmayı hem mesleğinde iyi olmayı sağlar.

Hemşireler Müslüman olup kalplerinde Allah korkusu taşıdıkları sürece hayânın ve ahlakın örneği olmalıdırlar; kıyafetleri ve karşı cinsle ilişkilerinde ciddiyetleriyle. Hastane, evet, şartlarında zaruret bulunan bir ortamdır ama bu zaruret sınırsız değildir. İslam camideki kurallarını hastanede değiştirmez, hastane olması oranında ayarını kısar. Dinimiz sağlık görevlilerine zaruretten kaynaklanan bir ruhsat verir ama bu, haramların ortadan kalktığı manasına gelmez. Erkek/kadın hemşire, “ben hemşireyim” diye düşünüp sonsuz bir ruhsat bileti olduğunu zannedemez.

Kurallarına dikkat ederek ve haramlardan uzak durarak uygulanan mesleğiyle hemşire, dünyasını cennete çevirebilir ve ahiretini abat ederek yaşayabilir.

Hemşireler bir okul mezunu olarak mesleğe başlarlar, ilk senelerinde tıpla ilgili belli bilgileri vardır. Bundan beş sene sonra bir hemşire ilk yıldaki bilgileriyle duruyorsa o hemşirenin, Allah Teâlâ'nın mümin kullarından istediği standartta durduğunu söyleyemeyiz. Beş sene önce mezun olmuş bir hemşire, tıbbın o beş senedeki yenilenme ve ilerlemesini gördüğü hâlde kendini eski model üzere bırakıyor demektir. Yenilikleri izleyeceği toplantılara gitmek, hemşirelikle ilgili kanunları takip etmek ve tıp etkinlikleri hakkında malumatını genişletmek dâhil mesleğine ilgisini birçok bakımdan canlı tutmalıdır.

Tecrübe üzerine geliştirilmiş bir mesleği olan hemşire neticede ne kadar hastayla temas kurarsa işinde o kadar iyi olacağı bir alanda çalışır. Bu nedenle işe başlamayı hastaların en yoğun olduğu bölümde seçmesi isabetli olur. Allah diyen bir hemşire olması en iyi hemşire olmasını gerektirdiğinden bu da gereklidir; en iyi hemşire hastadan mümkün olduğunca uzak duran kimse olmadığına göre...

Bilhassa genç yaşta ve evlenmediğinden aile mükellefiyeti henüz oluşmamış hemşire fazladan nöbet tutmanın peşinde bile olmalıdır. Günde yirmi hastaya temas edenle elli hastayla temas kuranın kültür genişliği aynı olmayacaktır. Ne kadar hastayla temas kurarsa o kadar birikimi, tecrübesi ve sevabı olur.

Hemşirenin ağzı dualı olması da bir başka incelik. Hoca olmadığı için duayı etmesinin manasız olacağını söylemek hatalı bir düşüncedir. Duayı hoca da ana da hasta da eder ama hastanın ne hâlde olduğunu gören hemşire, duayı hakkıyla edecek kimsedir aynı zamanda. Hem hastanın yüzüne “Allah şifa versin” demek hem onun yanından ayrılırken Rabbine o hasta için niyazda bulunmak hemşirenin yapabileceği en güzel ve bol sevaplı işlerdendir. Elbette onlar da hastadan dua istemeyi ihmal etmemelidir ki hasta duası makbul dualardandır.

Namaz sorumluluğunu gevşetmeye hiçbir mazeret yeterli değildir. Farzlar kılınıp sünnetler ihmal edilebilirse de farzlar yine kılınacaktır. Beş saat sürecek bir ameliyatta dışarı çıkmak mümkün olmadığından oradaki doktor/hemşire için Din İşleri Yüksek Kurulu’na sorularak belki namazı geciktirme ruhsatı çıkabilir. Böyle bir ihtimal dışında namaz hemşirenin de doktorun da hastanın da her zaman için bereket kaynağıdır.

Hemşire veya doktor ihlas ile hareket ettiği sürece maaş da alıyor olsa, o talep etmediği hâlde hasta hediye de getirirse sevap kazanmaya devam eder. Bu frekansın korunabilmesi için hemşire olan kimse çevresini seçmelidir. Mesleğini ciddiye alan ve Allah rızası için ibadet edenle arkadaş olmalıdır. İnsan gevşer. Buna karşı ciddiyet sahibi kimselerle beraber olmalıdır.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.